
**INGLIZ TILINI O'QITISHDA INNOVATSION TEXNOLOGIYALARDAN
FOYDALANISHNING AHAMIYATI**

Urazmetova Maksuda Xalillayevna

Xorazm viloyati Gurlan tumani

42-ayrim fanlar chuqur o'rganiladigan

ixtisoslashtirilgan maktabning

ingliz tili fani o'qituvchisi

Bazarbayeva Nasiba Davronbekovna

Xorazm viloyati Gurlan tumani

42-ayrim fanlar chuqur o'rganiladigan

ixtisoslashtirilgan maktabning

ingliz tili fani o'qituvchisi

Annotatsiya. Ushbu maqolada ingliz tilini o'qitishda innovatsion texnologiyalardan foydalanishning ahamiyati haqida so`z yuritilgan. Shuningdek, ingliz tilini samarali o'rgatishning bir necha usullari hamda til va uni o'rganishda foydalaniladigan zamonaviy ta'lim texnologiyalaridan ham bir nechta yoritib berilgan.

Kalit so'zlar: tilshunoslik, ingliz tili, tilni mustaqil o'rganish, ta'lim texnologiyalari, loyiha, qiziqish, faollik, interaktiv metodlar.

Abstract. This article talks about the importance of using innovative technologies in teaching English. Also, several methods of effective teaching of the English language, as well as some of the modern educational technologies used in language and its learning, are highlighted.

Key words: linguistics, English, independent language learning, educational technologies, project, interest, activity, interactive methods.

Абстракт. В данной статье говорится о важности использования инновационных технологий в обучении английскому языку. Также выделены несколько методов эффективного обучения английскому языку, а также

некоторые современные образовательные технологии, используемые в языке и его изучении.

Ключевые слова: языкознание, английский язык, самостоятельное изучение языка, образовательные технологии, проект, интерес, деятельность, интерактивные методы.

Bugungi kunda asosiy e'tibor o'quvchi, uning shaxsiyati va o'ziga xos ichki dunyosiga qaratilgan. Shuning uchun zamonaviy o'qituvchining asosiy maqsadi tashkil etish usullari va shakllarini tanlashdir o'quv faoliyati shaxsiy rivojlanishning belgilangan maqsadiga optimal darajada mos keladigan o'quvchilar. So'nggi yillarda maktablarda yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish masalasi tobora ko'proq ko'tarilmoqda. Bu nafaqat yangi texnik vositalar, balki o'qitishning yangi shakllari va usullari, o'quv jarayoniga yangicha yondoshishdir. Chet tillarni o'qitishning asosiy maqsadi maktab o'quvchilarining kommunikativ madaniyatini shakllantirish va rivojlantirish, chet tilini amaliy o'zlashtirishga o'rgatishdir.

Tadqiqot jarayonida ingliz tilini o'rgatish va o'rganishning mashhur usullaridan, internet manbalaridan foydalanildi. Maqolani yozish davomida nazariy deduktiv xulosa chiqarish, analiz va sintez, mantiqiylik tamoyillardan foydalanildi.

O'qituvchining vazifasi har bir o'quvchi uchun tilni amaliy o'zlashtirish uchun sharoit yaratish, har bir o'quvchiga o'z faolligini, ijodkorligini namoyish etishiga imkon beradigan shunday o'qitish usullarini tanlashdir. O'qituvchining vazifasi chet tillarini o'qitish jarayonida o'quvchining bilish faoliyatini faollashtirishdir. Hamkorlikda o'rganish, loyiha metodikasi, yangi axborot texnologiyalaridan foydalanish, Internetresurslar kabi zamonaviy pedagogik texnologiyalar o'quv jarayonida shaxsga yo'naltirilgan yondashuvni amalga oshirishga yordam beradi, bolalarning qobiliyatlari, ularning o'rganish darajasini hisobga olgan holda o'qitishning individualizatsiyasi va farqlanishini ta'minlaydi.

Chet tili darslarida kompyuterni o'qitish dasturlari bilan ishlash shakllariga quyidagilar kiradi: so'z boyligini o'rganish; talaffuz qilishni mashq qilish; dialogik

va monologik nutqni o'rgatish; yozishni o'rgatish; grammatik hodisalarni ishlab chiqish. Internet-resurslardan foydalanish imkoniyatlari juda katta. Global Internet dunyoning istalgan nuqtasida joylashgan o`quvchilar va o'qituvchilar uchun zarur bo'lgan har qanday ma'lumotni olish uchun sharoit yaratadi: mintaqaviy geografik materiallar, yoshlar hayotidagi yangiliklar, gazeta va jurnallardan maqolalar va boshqalar.

Darslarda ingliz tilida Internet yordamida bir qator didaktik muammolarni hal qilish mumkin: global tarmoq materiallaridan foydalanib o'qish ko'nikma va malakalarini shakllantirish; maktab o'quvchilarining yozish qobiliyatini oshirish; o`quvchilarning so'z boyligini to'ldirish; o`quvchilarning ingliz tilini o'rganish motivatsiyasini shakllantirish. Bundan tashqari, bu ish maktab o'quvchilarining ufqini kengaytirish, ingliz tilida so'zlashadigan mamlakatlarda tengdoshlari bilan ishbilarmonlik munosabatlari va aloqalarini o'rnatish va qo'llab-quvvatlash uchun Internet-texnologiyalar imkoniyatlarini o'rganishga qaratilgan.

O`quvchilar Internetda o'tkaziladigan testlar, viktorinalar, tanlovlar, olimpiadalarda ishtirok etishlari, boshqa mamlakatlardagi tengdoshlari bilan yozishmalar, suhbatlar, videokonferentsiyalar va h.k.larda qatnashishlari mumkin. O`quvchilar hozirda loyihada ishlayotgan muammo haqida ma'lumot olishlari mumkin. Ommaviy kompyuterlashtirishning mazmunli asoslari zamonaviy kompyuter aqliy mehnat sharoitlarini, umuman, uning har qanday ko'rinishini optimallashtirishning samarali vositasi ekanligi bilan bog'liq. Shu ma'noda, kompyuterlardan foydalanish, ehtimol o'qitishning ayrim jihatlarini individualizatsiya qilishda eng foydalidir.

Maktabda chet tilini o'rganishning asosiy maqsadi kommunikativ kompetentsiyani shakllantirishdir, boshqa barcha maqsadlar (tarbiyalash, o'qitish, rivojlantirish) ushbu asosiy maqsadni amalga oshirish jarayonida amalga oshiriladi. Kommunikativ yondashuv muloqotni o'rgatish va Internet faoliyatining asosi bo'lgan madaniyatlararo ta'sir o'tkazish qobiliyatini shakllantirishni o'z ichiga oladi.

Hozirgi vaqtda aloqa, interaktivlik, muloqotning haqiqiyliги, madaniy sharoitda tilni o'rganish, ta'limning avtonomligi va insonparvarligi masalalariga ustuvor ahamiyat berilmoqda. Ushbu tamoyillar madaniyatlararo kompetentsiyani kommunikativ qobiliyatning tarkibiy qismi sifatida rivojlantirishga imkon beradi. Chet tillarni o'qitishning yakuniy maqsadi chet tilidagi muhitda erkin yo'nalishni va turli vaziyatlarda etarli darajada javob berish qobiliyatini o'rgatishdir, ya'ni. aloqa.

Bugungi kunda Internet resurslaridan foydalangan holda yangi usullar an'anaviy chet tillarini o'qitishga qarshi. Chet tilida muloqotni o'rgatish uchun siz materialni o'rganishni rag'batlantiradigan va etarli xulq-atvorni rivojlantiradigan haqiqiy, haqiqiy hayotiy vaziyatlarni yaratishingiz kerak (ya'ni aloqa haqiqiyliги prinsipi deb ataladi).

Yangi texnologiyalar, xususan Internet ushbu xatoni tuzatishga harakat qilmoqda. Kommunikativ yondashuv - bu materialni ongli ravishda anglashga va u bilan ishlash usullariga, muloqotga psixologik va lingvistik tayyorgarlikni yaratishga qaratilgan muloqotni simulyatsiya qiluvchi strategiya. Foydalanuvchi uchun Internetda kommunikativ yondashuvni amalga oshirish ayniqsa qiyin emas. Kommunikativ vazifa o'quvchilarga muammo yoki savolni muhokama qilish uchun taklif qilishi kerak, o'quvchilar nafaqat ma'lumot almashadilar, balki ularni baholaydilar. Ushbu yondashuvni o'quv faoliyatining boshqa turlaridan ajratib olishga imkon beradigan asosiy mezon - o'quvchilar o'z fikrlarini shakllantirish uchun mustaqil ravishda lisoniy birliklarni tanlashidir.

Kommunikativ yondashuvda Internetdan foydalanish juda yaxshi rag'batlantiriladi: uning maqsadi o'quvchilarga bilim va tajribalarini to'plash va kengaytirish orqali chet tilini o'rganishga qiziqishdir. Internet-resurslardan foydalangan holda chet tillarini o'rgatishning asosiy talablaridan biri bu darsda o'zaro ta'sirni yaratishdir, bu odatda metodikada interaktivlik deb nomlanadi. Interaktivlik - bu "nutq vositalari yordamida kommunikativ maqsad va natijadagi sa'y-harakatlarni birlashtirish, muvofiqlashtirish va to'ldirish".

Haqiqiy tilni o'rgatish orqali Internet nutq qobiliyatlari va ko'nikmalarini shakllantirishga yordam beradi, shuningdek lug'at va grammatikani o'rgatishda samimiy qiziqish va shuning uchun samaradorlikni ta'minlaydi. Interaktivlik nafaqat hayotdan real vaziyatlarni yaratibgina qolmay, balki o'quvchilarni chet tilida ularga munosib javob berishga majbur qiladi.

O'quvchilarga yo'naltirilgan ta'limni ta'minlaydigan texnologiyalardan biri bu ijodkorlik, bilim faoliyati va mustaqillikni rivojlantirish usuli sifatida loyiha uslubidir. Loyihalarning tipologiyasi xilma-xil. Loyihalarni monoproyektlar, jamoaviy, og'zaki nutq, aniq, yozma va Internet-loyihalarga bo'linishi mumkin. Haqiqiy amaliyotda ko'pincha tadqiqot loyihalari, ijodiy, amaliyotga yo'naltirilgan va informatsion belgilar mavjud bo'lgan aralash loyihalar bilan shug'ullanish kerak. Loyiha ishi tilni o'rganishda ko'p qirrali yondashuv bo'lib, o'qish, tinglash, gapirish va grammatikani qamrab oladi. Loyiha usuli o'quvchilarning faol mustaqil fikrlashini rivojlantirishga yordam beradi va ularni birgalikdagi tadqiqot ishlariga yo'naltiradi.

Mening fikrimcha, loyiha asosida o'qitish bolalarni hamkorlik qilishga o'rgatishi, hamkorlik qilishni o'rganish esa o'zaro yordam va hamdardlik qobiliyati kabi axloqiy qadriyatlarni tarbiyalaydi, ijodkorlikni shakllantiradi va o'quvchilarni faollashtiradi. Umuman olganda, loyihani o'qitish jarayonida o'qitish va tarbiyaning ajralmasligi kuzatiladi. Loyiha usuli o'quvchilarning muloqot qobiliyatini, muomala madaniyatini, fikrlarni ixcham va oson shakllantirish qobiliyatini, aloqa sheriklarining fikriga toqat qilishni, turli xil manbalardan ma'lumot olish qobiliyatini rivojlantiradi, zamonaviy kompyuter texnologiyalaridan foydalangan holda qayta ishlaydi, tabiiy ehtiyoj paydo bo'lishiga hissa qo'shadigan til muhitini yaratadi. chet tilidagi aloqada. Ishning loyiha shakli o'quvchilarga mavzu bo'yicha to'plangan bilimlarni qo'llashga imkon beradigan eng dolzarb texnologiyalardan biridir. O'quvchilar o'zlarining ufqlarini, tilni bilish chegaralarini kengaytiradilar, undan amaliy foydalanish tajribalarini to'playdilar, chet tilidagi nutqni tinglashni va eshitishni o'rganadilar, loyihalarni

himoya qilishda bir-birlarini tushunadilar. Bolalar ma'lumotnomalar, lug'atlar, kompyuter bilan ishlashadi va shu bilan chinakam til bilan bevosita aloqa qilish imkoniyatini yaratadilar, bu esa sinfda faqat darslik yordamida til o'rganishni ta'minlamaydi.

Loyihada ishlash - bu ijodiy jarayon. O'quvchi mustaqil ravishda yoki o'qituvchi rahbarligi ostida muammoning echimini izlaydi, buning uchun nafaqat tilni bilish, balki katta miqdordagi predmetli bilimlarga ega bo'lish, ijodiy, kommunikativ va intellektual ko'nikmalarga ega bo'lish talab etiladi. Xorijiy tillar jarayonida loyiha usuli deyarli har qanday mavzu bo'yicha dastur materiallari doirasida ishlatilishi mumkin. Loyihalar ustida ishlash tasavvur, fantaziya, ijodiy fikrlash, mustaqillik va boshqa shaxsiy fazilatlarni rivojlantiradi. Zamonaviy texnologiyalar hamkorlik texnologiyasi ham amal qiladi. Asosiy g'oya turli xil o'quv sharoitida o'quvchilarning faol qo'shma faoliyati uchun sharoit yaratishdir. Bolalar 3-4 kishilik guruhlariga birlashadilar, ularga bitta topshiriq beriladi, shu bilan birga har birining roli muhokama qilinadi. Har bir o'quvchi nafaqat o'z ishining natijasi uchun, balki butun guruhning natijasi uchun ham javobgardir. Shuning uchun kuchsiz o'quvchilar kuchli bo'lmagan narsalardan tushunmagan narsalarini aniqlashga harakat qilishadi va kuchli o'quvchilar kuchsizlarga topshiriqni puxta tushunishga intilishadi. Va butun sinf bundan foyda oladi, chunki bo'shliqlar birgalikda yopiladi.

Axborot texnologiyalarini o'qitishga joriy etish, axborotni idrok etish va qayta ishlash jarayonini ancha diversifikatsiya qiladi. Kompyuter, Internet va multimediya tufayli o'quvchilarga keyingi tahlil qilish va saralash bilan katta hajmdagi ma'lumotlarni o'zlashtirish uchun noyob imkoniyat yaratildi. Ta'lim faoliyatining motivatsion asoslari ham sezilarli darajada kengaymoqda.

Multimediyadan foydalanish sharoitida o'quvchilar gazetalardan, televizordan ma'lumot olishadi, o'zlari intervyular o'tkazadilar va telekonferentsiyalar o'tkazadilar. Til portfeli texnologiyasida chet tilini bilish darajasini baholashning asosiy mezonlari sinov hisoblanadi. Ushbu texnologiyaning ustuvor yo'nalishi

ta'lim jarayonini o'qituvchidan o'quvchiga yo'naltirishdir. O'quvchi, o'z navbatida, uning bilim faoliyati natijalari uchun ongli ravishda javobgardir. Yuqoridagi texnologiya o'quvchilarning ma'lumotni mustaqil ravishda o'zlashtirish ko'nikmalarini bosqichma bosqich shakllantirishga olib keladi. Umuman olganda, til portfeli ko'p funksional bo'lib, ko'p tillilikning rivojlanishiga hissa qo'shadi.

Xulosa qilib aytganda, ingliz tili darslarida innovatsion usullarni qo'llash natijasida o'quvchilarning mantiqiy fikrlash qobiliyatlari rivojlanadi, nutqi ravonlashadi, tez va to'g'ri javob berish malakasi shakllanadi. Bunday usullar va o'yinlar o'quvchida bilimga ishtiyoq uyg'otadi. O'quvchi darslarga puxta hozirlik ko'rishga intiladi. Bu esa o'quvchilarni ta'lim jarayonining sub'yektlariga aylantiradi. Ushbu interfaol usullarning maqsadi, o'qituvchi va o'quvchi o'rtasidagi hamkorlik, o'quvchining ta'lim jarayonida faol harakati, ziyrakligi asosiysi esa darsni qiziqarli tarzda o'zlashtirib, yodda saqlab qolishidir.

References

1. Johnson, K. E. The Sociocultural Turn and Its Challenges for Second Language Teacher Education. // TESOL Quarterly., – London., 2006.
2. Harmer J. The Practice of English Language Teaching. – London., 2001.
3. Algeo, John (1977). Blends, a structural and systemic view. American Speech 52, 47–64.
4. Kubozono, Haruo (1990). Phonological constraints on blending in English as a case for phonology–morphology interface. Yearbook of Morphology 3, 1–20.
5. Pound, Louise (1914). Blends: Their Relation to English Word Formation. Heidelberg: Winter